

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д.н. Живко Иванов Драганов, катедра „Международно право и право на ЕС“, ЮФ на УНСС, катедра „Правни науки“, ЮФ на ВСУ

Относно: дисертационния труд на Жана Красиминова Димитрова на тема “Неустойката в гражданското и търговското право”, представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“, *научна специалност* „Гражданско и семейно право“

Основание за представяне на становището е участието ми в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 991/16.12.2021 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“.

1. Информация за дисертанта

Жана Димитрова е завършила специалност „Право“ в ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“ през 2015 година. Придобила е юридическа правоспособност през 2016 година, а от 2019 година до сега работи като юрисконсулт в „Национален Алианс за социална отговорност“, гр. Варна. Владее френски и английски език.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният за рецензия дисертационен труд представлява монографично изследване на правния институт на неустойката и на неговите особености в гражданското и в търговското право. Трудът е структуриран както следва: увод, четири глави и заключение. Обемът му е от 240 страници. Направени са 394 бележки под линия. Използваната литература включва 182 заглавия на български, руски, английски и френски.

В увода са определени предметът, целите и задачите и методите на изследването. Глава първа е посветена на въпросите на възникването и развитието на правната уредба на неустойката и включва сравнителноправен анализ на този институт в правните системи на Германия, Франция, Русия и в англо-саксонското право. В глава втора авторът разглежда правната природа на неустойката, нейните характерни особености и видовете неустойки. Глава трета е посветена на функциите на неустойката, а глава четвърта - на проблемите във връзка с намаляването на неустойката поради прекомерност.

3. Оценка на научните и научно – приложните приноси на дисертационния труд

Трудът е оригинално изследване, посветено на актуален проблем с голяма практическа значимост. Дисертацията е добре структурирана, обхванати са основните публикации в научната литература в посочената област у нас, както и голям брой заглавия на други езици.

Трудът има приносен характер. Дисертацията представлява научна новост в българската правна литература. Макар институтът на неустойката да е бил предмет на анализ и в други научни публикации, представеният труд е първото цялостно монографично изследване на неустойката в гражданското и в търговското право у нас. Изследването допринася за обогатяване на съществуващите знания. Самостоятелен принос на дисертацията е направеното от автора сравнителноправно изследване на уредбата на института на неустойката в различни държави, което позволява да се отчетат недостатъците и да се потърсят решения за усъвършенстване на националното ни законодателство. Принос, който има едновременно научно и приложно значение, е съпоставката на неустойката с други правни институти. Анализът на предпоставките за намаляване на неустойката поради прекомерност също допринася едновременно за обогатяване на научните знания и за развитието на практиката. Приносен характер имат

още и част от изводите, които докторантът е формулирал в резултат от направеното изследване.

4. Оценка на публикациите по темата на дисертационния труд и на автореферата

Дисертантът е представил общо три публикации по темата на дисертационния труд - една статия и два доклада. Статията „Сравнително-правен анализ на неустойката и търговския залог“ е публикувана в сп. „Известия“ на ИУ – Варна, а докладите са публикувани в сборници с доклади от кръгли маси, проведени във Варна. Единият от докладите е в съавторство.

Авторефератът отговаря на установените изисквания и включва обща характеристика на труда, посочване на целите и задачите, на обекта на изследване и на използваната методология. Представени са структурата и съдържанието на дисертацията по глави. Включен е списък с публикациите по темата на дисертационния труд. Научните приноси са отразени коректно от докторанта.

5. Критични бележки и препоръки

Към дисертанта могат да се отправят някои критични бележки и препоръки. Наблюдава се известен схематизъм при представяне на изводите на стр. 24, 67, 91, 135 и др. Разделът „Неустойката в морското търговско право“ съдържа анализ на демюрейджа, а не на неустойката при договорите за морски превоз на товари. Заглавието на този раздел създава неправилно разбиране, че демюрейджът представлява неустойка при договорите за морски превоз на товари. Би следвало този раздел да намери място в § 5 от изложението, озаглавен „Отграничения на неустойката от други правни институти“, където авторът би могъл да изясни различията между неустойка и демюрейджа. Не могат да намерят подкрепа направените от автора предложения за изменения на разпоредбите на чл. 92 от ЗЗД и на чл. 309 от ТЗ.

Направените критични бележки и препоръки не променят положителното ми впечатление от представения дисертационен труд.

6. Заключение

Дисертационният труд на тема “Неустойката в гражданското и търговското право” представлява оригинално научно изследване по проблеми на гражданското и търговското право, което следва да получи положителна оценка. Дисертацията има множество достойнства и представлява принос за българската правна наука. Трудът отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за прилагането на ЗРАСРБ и на Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” на ВСУ „Черноризец Храбър“ и следва да получи положителна оценка.

Въз основа на цялостното ми впечатление за качествата и достойнствата на труда, предлагам на научното жури да вземе решение за присъждане на Жана Красиминова Димитрова на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право“.

10.01.2022

проф. Живко Драганов